

ESITTÄVIEN TAITEIDEN OPPILAITOSTEN LIITON
**TAITEEN PERUSOPETUKSEN SIRKUSTAITEEN
LAAJAN OPPIMÄÄRÄN ARVIOINNIN
TUKIMATERIAALI 2022**

SIRKUSTAITEEN LAAJAN OPPIMÄÄRÄN ARVIOINNIN TUKIMATERIAALI

Arvioinnin tukimateriaali on laadittu 2020–2022 Opetushallituksen tukemassa Opittu ja koettu näkyväksi -hankkeessa. Materiaalia voidaan käyttää taiteen perusopetuksen sirkustaiteen laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden mukaisen päättöarvioinnin ja lopputyöarvioinnin tukena.

Tukimateriaali sisältää

- sirkustaiteen laajan oppimäärän päättöarvioinnin kriteeritaulukot
- oppilaan ohjeistuksen lopputyöhön
- sirkustaiteen laajan oppimäärän lopputyön arvioinnin kriteeritaulukon

Hankekumppanit: Pukinmäen taidekoulut, Espoon sirkus- ja teatterikoulu ESKO, Sorin Sirkus, Taidekoulu Estradi ja Circus Helsinki. Yhteistyössä: Sirkus Taika-Aika, Oulun taidekoulu ja Esittävien taiteiden oppilaitosten liitto (ETOL ry).

Opittu ja koettu näkyväksi -hankekumppanit toivottavat antoisia hetkiä arvioinnin parissa!

Verkkomateriaali

Taitto: Pukinmäen taidetalo ry

Painopaikka: Trinket Oy, Helsinki 2022

www.etol.fi

1 Sirkustaiteen laajan oppimäärän päättöarvioinnin tukimateriaali

Sirkustaiteen laajan oppimäärän arvioinnin tukimateriaalitulokset perustuvat valtakunnallisiin opetussuunnitelman perusteisiin. Opetussuunnitelmassa mainitaan sirkustaiteen laajan oppimäärän arvioinnin kohteiksi: oppilaan kehittyminen, itsearviointi sekä oppimisprosessi ja tavoitteiden saavuttaminen. Nämä arvioinnin kohteet näkyvät ennen kaikkea jatkuvassa opintojen aikaisessa oppilaan arvioinnissa ja palautteenannossa. Oppilaan kehittymisen arviointi on nähtävissä arviointikriteeritulokossa, jossa arvioidaan oppilaan oppimista ja kehittymistä suhteessa opetussuunnitelman perusteiden tavoitteisiin.

Päättöarvioinnissa arvioinnin kohteita ovat

- sirkustekniikka
- kehon tuntemus ja hallinta
- sirkustaiteen tuntemus
- ilmaisu ja esiintyminen

Arvioinnin tehtävänä on tukea oppilaan kehittymistä opinnoissa ja työskentelyä toisten kanssa. Arvioinnin tulee tukea oppilaan hyvän itsetunnon ja ilmaisuvalmiuksien kehittymistä sekä oppilaan halukkuutta kehittää itseään sirkustaiteessa ja sirkustaiteen keinoin. Opetuksessa tuetaan oppilaan kykyä itsearviointiin sekä kykyä arvioida omaa ja muiden työskentelyä. Oppilas harjoittelee koko opiskelun ajan itsearviointia ja häntä opastetaan oppimisensa dokumentointiin ja seurantaan. Arviointi kohdistuu sekä oppimisprosessiin että tavoitteiden saavuttamiseen eli lopputulokseen.

Opettaja tekee oppilaan päättöarvioinnin syventävien opintojen päätteeksi. Päättöarviointi kertoo miten oppilas on saavuttanut sirkustaiteen laajan oppimäärän tavoitteet ja se sisältää myös lopputyön arvioinnin. Myös perusopintojen päätteeksi oppilas saa sanallisen arvion laajan oppimäärän perusopinnoista. Perusopintojen kriteereistä ei ole tehty tukimateriaalia.

Alla olevien arviointikriteeritulokoiden lauseita voidaan hyödyntää oppilaan päättötodistukseen kirjattavassa kirjallisessa arvioinnissa. Oppilaitokset voivat muokata näiden taulukoiden kriteereitä oman opetussuunnitelmansa painotusten mukaisesti vastaamaan oman opetussuunnitelmansa tavoitteita.

1.2 Sirkustaiteen laajan oppimäärän päättöarvioinnin kriteeritulokset

SIRKUSTEKNIikka	TAVOITE	Hyväksytty osaaminen	Hyvä osaaminen	Edistynyt osaaminen
ARVIOINNIN KOHDE	Oppilas	Oppilas	Oppilas	Oppilas
tekniikoiden hallitsemisen yhdessä tai useamassa sirkuslajissa	valitsee yhden tai useamman sirkuslajin ja harjaantuu lajitekniikoiden hallinnassa.	harjoittelee valitsemaansa sirkuslajia.	hallitsee valitsemaansa sirkuslajin perustekniikoita.	hallitsee ja soveltaa valitsemaansa sirkuslajin perustekniikoita ja harjoittelee edistyneitä tekniikoita.
oman liikemateriaalin kehittäminen omassa lajissa	kokeilee ja kehittää omaa liikemateriaaliaan valitsemassaan sirkuslajissa.	harjoittelee oman liikemateriaalin tuottamista valitsemassaan sirkuslajissa.	kokeilee rohkeasti uusia tapoja tehdä omaa lajiaan ja kehittää liikemateriaalia lajissaan.	kehittää uusia tapoja tehdä omaa lajiaan ja soveltaa osaamistaan lajin liikemateriaalin tuottamisessa.
monipuolinen harjoittelu sirkuksessa ja muissa taiteenlajeissa	jatkaa monipuolista sirkustaitojen harjoittelua sekä tutustuu sirkustaidetta tukeviin taidelajeihin.	harjoittelee monipuolisesti sirkustaitoja ja tutustuu sirkustaidetta tukeviin taidelajeihin.	edistyy sirkustaitojen monipuolisessa harjoittelussa ja osoittaa kiinnostusta sirkusta tukevien taidelajien harjoitteluun.	hallitsee monipuolisesti eri sirkuslajien harjoittelun ja harjoittelee sirkusta tukevia taidelajeja.
suunnitelmallinen, itsenäinen ja turvallinen harjoittelu	oppii suunnittelemaan ja toteuttamaan omaa harjoitteluaan turvallisesti ja itsenäisesti.	opettelee harjoittelemaan itsenäisesti ja ymmärtää suunnitelmallisen ja turvallisen harjoittelun merkityksen.	opettelee harjoittelun suunnittelua, osaa harjoitella itsenäisesti ja toimii turvallisesti harjoittellessaan.	harjoittelee suunnitelmallisesti ja itsenäisesti ja ottaa vastuuta turvallisesta harjoittelusta.

KEHON TUNTEMUS JA HALLINTA	TAVOITE	Hyväksytty osaaminen	Hyvä osaaminen	Edistynyt osaaminen
ARVIOINNIN KOHDE	Oppilas	Oppilas	Oppilas	Oppilas
omalle keholle ja mielelle sopiva tapa liikkua	löytää oman tapansa liikkua.	kokeilee erilaisia tapoja käyttää kehoaan sirkuslajeissa ja löytää itselleen sopivan sirkuslajin.	etsii uusia tapoja liikkua ja löytää omalle keholle sopivan sirkuslajin ja liikkumistavan.	löytää omalle keholle sopivan sirkuslajin ja soveltaa ja yhdistelee eri liikkumisen tapoja ja sirkuslajeja.
oman kehon vahvuuksien löytäminen ja itsensä kehittäminen	oppii nauttimaan oman kehon mahdollisuuksista ja itsensä kehittämisestä.	kokeilee oman kehon mahdollisuuksia ja vahvuuksia.	tutkii kehon vahvuuksia ja mahdollisuuksia ja löytää asioita, jotka vahvistavat tunnetta oman kehon kyvykkydestä.	kehittää oman kehon mahdollisuuksia ja löytää kehonkäytön tapoja, jotka lisäävät hyvinvointia.
omaa sirkuslajia tukeva kehonhallinta	kehittää kehonhallintaansa vastaamaan valitsemansa sirkuslajin asettamia vaatimuksia.	harjoittelee omaa kehonhuoltoa ja -hallintaa omassa sirkuslajissa.	kehittää omaa kehonhallintaa ja ymmärtää kehonhuollon merkityksen.	ymmärtää oman sirkuslajinsa vaatimukset keholle ja osaa soveltaa omaa kehonhuoltoaan.

SIRKUSTAITEEN TUNTEMUS	TAVOITE	Hyväksytty osaaminen	Hyvä osaaminen	Edistynyt osaaminen
ARVIOINNIN KOHDE	Oppilas	Oppilas	Oppilas	Oppilas
sirkustaiteen nykyisten ilmene- mismuotojen tunteminen	tutustuu sirkustai- teen nykypäivään.	tutustuu sirkustaiteen ilmenemismuotoihin.	tuntee erilaisia sirkustaiteen ilme- nemismuotoja.	tuntee erilaisia sirkustaiteen ilme- nemismuotoja ja ajankohtaisia tapah- tumia ja osaa etsiä lisätietoa.
oman sirkuslajin perusasioiden, käsitteistön ja tyylien tunteminen	syventää tietämys- tään valitsemassaan sirkuslajissa.	tutustuu oman sirkus- lajinsa historiaan ja nykytilanteeseen ja sen käsitteistöön.	tuntee oman sirkus- lajinsa historiaa ja nykytilannetta, tietää lajin käsitteistöä ja lajin eri tyylejä.	tietää perusasiat oman sirkuslajinsa historiasta ja nykyti- lanteesta ja hallitsee käsitteistöä ja erilaisia tyylejä.
oman sirkuslajin turvallisen harjoittelun tunteminen ja omien välineiden huoltaminen	tuntee oman sirkus- lajin turvallisuus- näkökohdat ja oppii huoltamaan omia välineitään.	harjoittelee ohjatusti oman lajin turvallisuus- näkökohdat huomioiden ja ymmärtää väline- huollon merkityksen.	osaa harjoitella oman lajin turval- lisuusnäkökohdat huomioiden ja huol- taa omia välineitään ohjatusti.	osaa harjoitella itsenäisesti oman lajin turvallisuusnäkökoh- dat huomioiden ja huoltaa omia välinei- tään.
kansainvälisyyden merkityksen tunteminen sirkustaiteessa	ymmärtää kansain- välisyyden merki- tyksen sirkustaiteen lähtökohtana.	tutustuu kansainväli- syyden merkitykseen sirkustaiteessa.	tuntee kansainväli- syyden merkityksen sirkustaiteessa.	ymmärtää kansainvä- lisyyden merkityksen sirkustaiteessa ja osaa etsiä lisätietoa.

ILMAISU JA ESIINTYMINEN	TAVOITE	Hyväksytty osaaminen	Hyvä osaaminen	Edistynyt osaaminen
ARVIOINNIN KOHDE	Oppilas	Oppilas	Oppilas	Oppilas
sirkustaitojen hyödyntäminen itseilmaisussa	oppii käyttämään sirkustaitoja itseil- maisuun.	käyttää sirkustaitojaan esiintyessään ja ilmai- see itseään.	osaa ilmaista it- seään sirkustaitoja käyttäen.	hallitsee sirkustai- tojen ja itseilmaisun yhdistämisen ja kehittää ilmaisuun ja esiintymistään.
kyky tuottaa ja kehittää omia ideoita ja liikemateriaalia	oppii kehittämään eteenpäin omia ideoitaan.	käyttää liikettä ja tuo esiin ideoitaan.	osaa viedä ideoitaan eteenpäin ja kehittää omaa liikemateriaa- lia omien ideoidensa pohjalta.	keksii ja kehittää omia esityksellisiä ideoita ja soveltaa omaa liike- materiaaliaan idean teemaan sopivasti.
sirkusesityksen rakenteen ja esityksen valmistamisprosessin tuntemus	tuntee sirkusesityk- sen rakennetta ja esityksen valmista- misprosessia.	hahmottaa sirkusesi- tyksen rakennetta ja osallistuu esityksen valmistamiseen.	ymmärtää esityksen rakennetta, sen valmistamisproses- sia ja esityksen eri osa-alueita.	hallitsee esityksen valmistamisprosessia ja rakennetta ja ym- märtää eri osa-aluei- den vaikutuksen kokonaisuuteen.
esityksen/esityskokonaisuuden osan valmistaminen	osaa itse valmistaa esityksen tai esitys- kokonaisuuden osan.	valmistaa esityksen.	valmistaa taitotasol- leen sopivan esityk- sen.	osaa valmistaa tai- totasolleen sopivan esityksen ja tehdä it- senäisesti esitykseen liittyviä valintoja.
sirkustekniikka, esiintyminen ja esityksen kokonaisuus sekä kirjallinen osio	valmistaa sirkus- taiteen laajan oppi- määrän syventävien opintojen päätteeksi lopputyön.	kts. lopputyöarvioinnin kriteeritaulukko.	kts. lopputyöarvioin- nin kriteeritaulukko.	kts. lopputyöarvioin- nin kriteeritaulukko.

2 Sirkustaiteen laajan oppimäärän lopputyön arvioinnin tukimateriaali

Oppilas suunnittelee, valmistaa ja toteuttaa itsenäisesti sirkustaiteen laajan oppimäärän syventävien opintojen päätteeksi lopputyön yksin tai ryhmässä. Oppilas esiintyy itse esityksessä.

Sirkustaiteen laajan oppimäärän lopputyö on taiteellinen oppimisprosessi, joka muodostuu sirkusesityksestä ja kirjallisesta osiosta. Esityksen arvioitavia osa-alueita ovat esiintymistaito, sirkustekniikka ja esityksen kokonaisuus. Kirjallinen osio sisältää lopputyön ennakosuunnitelman ja raportin. Lopputyö arvioidaan suhteessa oppilaan asettamiin tavoitteisiin ja itsearviointiin. Arvioitsijoina toimivat oma opettaja ja oppilaitoskohtaisista käytännöistä riippuen ulkopuolinen lajin asiantuntija tai opettaja.

2.1 Oppilaan ohjeistus lopputyöhön

Lopputyö koostuu oppilaan suunnittelemasta ja toteuttamasta sirkusesityksestä, jossa oppilas esiintyy lähtökohtaisesti itse, sekä kirjallisesta osiosta. Esitys ja kirjallinen osa jakautuvat eri osa-alueisiin, joiden pohjalta oppilas asettaa omia tavoitteitaan lopputyön toteuttamiseksi. Näiden osa-alueiden pohjalta lopputyötä myös arvioidaan suhteessa oppilaan asettamiin tavoitteisiin.

Lopputyöesitys ja sen arviointi koostuvat kolmesta osa-alueesta, jotka ovat

- sirkustekniikka
- esiintymistaito
- esityksen kokonaisuus

Sirkustekniikassa tavoitteena on hallita lopputyöhön valittuja sirkustekniikoita turvallisesti sovitettuna oman esityksen tyyliin.

Esiintymistaidossa huomioidaan oppilaan kykyä ilmaista itseään ja ottaa kontaktia yleisöön valitsemallaan tyyllillä.

Esityksen kokonaisuudessa tarkastellaan oppilaan taitoa suunnitella ja toteuttaa esitys sovittamalla esityksen elementtejä (musiikki, koreografia, ääni, valo, ym.) yhteen oman taiteellisen idean välittämiseksi.

Kirjallinen osio koostuu ennakosuunnitelmasta ja loppuraportista. Ennakosuunnitelmassa tavoitteena on, että oppilas esittelee selkeästi tavoitteitaan ja suunnitelmiaan lopputyönsä toteutuksesta. Loppuraportissa oppilas kertoo lopputyön valmistusprosessista ja arvioi omien tavoitteiden toteutumista.

Lopputyölle saattaa olla näiden arviointikriteerien lisäksi oppilaitoskohtaisia tavoitteita, jotka vastaavat kyseisen oppilaitoksen tapaa toteuttaa lopputöitä (esim. sooloesitys tai oma numero/rooli osana isompaa kokonaisuutta) ja nämä määritellään tarkemmin oppilaitoksen opetussuunnitelmassa.

Keinoja löytää ideoita lopputyöhön

- Aiemman esityksen kehittäminen
- Ideoiden ja palautteen jakaminen treenikaverien kesken
- Ideoiden ja inspiraation haku eri lähteistä ja mielenkiinnonkohteista: eri taiteenalojen esitykset, kuvakollaasit, musiikkityyliin selailu tai kokeilu, kirjallisuus
- Harjoituspäiväkirjan käyttö lopputyöprosessin aikana: joka treenille oma teema tai kysymys liittyen lopputyöhön

Minkä tyylistä musiikkia haluan esitykseeni?

Minkälaista liikelaatua haluan esitykseeni?

Onko esityksessä tarina?

Mitä haluan käsitellä esityksellä?

Minkä tempun haluan treenata esitykseen?

- Opettajan kanssa keskustelu
- Kannattaa aloittaa pienestä. Pienistä paloista muodostuu iso kokonaisuus!

2.2 Sirkustaiteen laajan oppimäärän lopputyön arvioinnin kriteeritaulukko

TAITEELLINEN OPPIMIS-PROSESSI	ARVIOINNIN KOHDE	TAVOITE	Hyväksytty osaaminen	Hyvä osaaminen	Edistynyt osaaminen
ESITYS arvioitsija: oma opettaja tai ulkopuolinen arvioitsija	SIRKUSTEKNIikka	Oppilas hallitsee esitykseen- sä valitut sirkustek- niikat turvallisesti.	Oppilas tekee esityksessä sirkustekniikoita ja on ottanut huomioon turvallisuusnäkökulmia.	Oppilas osaa valitsemansa tekniikat ja tekee ne turvallisesti.	Oppilas hallitsee valitsemansa tekniikat turvallisesti ja on luonut niistä hal- litun kokonaisuuden ja suorittaa ne valitulla tyylillä.
	ESIINTYMISTAITO	esiintyy itse loppu- työesityksessään.	esiintyy itse lopputyö- esityksessään.	ilmaisee itseään ja on kontaktissa ylei- söön valitsemallaan tavalla.	ilmaisee itseään valitsemallaan tavalla, kontakti yleisöön on harkittua ja valittu esiintymistyyli säilyy koko esityksen ajan.
	ESITYKSEN KOKONAISUUS mm. musiikki, koreografia, puvut, valot, äänet	suunnittelee, val- mistaa ja toteuttaa oman esityksensä kokonaisuuden.	suunnittelee ja valmistaa esityksen.	osaa suunnitella ja valmistaa esityksen ja tekee taiteellisia valintoja, jotka näky- vät kokonaisuudessa.	hallitsee valmista- mansa esityksen elementit, joista muodostuu harkittu kokonaisuus.
KIRJALLINEN OSIO arvioitsija: oma opettaja	ENNAKKOSUUNNITELMA JA OPPILAAN OMAT TAVOITTEET	valmistaa ennakko- suunnitelman loppu- työstään.	tekee ennakkosuunni- telman ja osaa asettaa tavoitteita.	tekee huolellisen ennakkosuunnitel- man ja osaa asettaa realistisia tavoitteita.	tekee monipuolisen ennakkosuunnitel- man, jossa näkyvät taiteelliset valinnat ja osaa asettaa itseään kehittäviä tavoitteita.
	RAPORTTI itsearviointi	analysoi lopputyöpro- sessiaan loppura- portissa.	tekee raportin, jossa osaa kertoa proses- sista.	kuvailee prosessia ja lopputyöesitystä sekä pohtii tavoittei- den toteutumista.	analysoi oppimispro- sessia, lopputyöesi- tystä ja tavoitteiden toteutumista.

